

Roberta Frecera

Rímske civilné stavby v nadlimitnej zóne Podunajskej nížiny

Úvodní kapitola sleduje poznámky Ammiana Marcellina o římské architektuře v barbariku, které si stále zaslouží pozornost., zejména z obecného hlediska. Druhá kapitola zabývá geografii panonské podunajské nížiny (její severní části), možnostmi komunikace, přírodních podmínek.

Druhá kapitola sleduje vývoj od latěnu až do konce římského období ve 4. stol. po Kr. Tzv. postopiddální vakuum je jistě fikcí, a už i jižním Německu přišli nakonec na to, že tam Keltové ještě za raného císařství užívali keramiku v keltské tradici, podobně ostatně jako v plaňanské fázi v Čechách leckde (srv. Konference Marobud a Becker et alii, eds. 2003). Okolo Tiberiovy výpravy je mnoho nejasného, ale popírat její existenci nebo ji situovat do Horního Rakouska je méně pravděpodobný výklad než jiný. Tím se dostáváme i k otázce možného předpolí v Mikulově: mušovské opevnění nápadně připomíná Marktbreit (Pietsch et alii 1991). V kapitole 3.3 by si zasloužily větší pozornost hroby ze Stráží, zejména lanx vydaný zřejmě k miléniu Říma za Antonia Pia, který byl patrně součástí politiky podobně jako mince Rex Quadis datus (podrobně Bouzek 2002). Zde by bylo vhodné srovnat s podobnými akty s tzv. spojenci – Armenia, Bosporské království atp. Něco k tomu jsem shrnul v článku „Klientenstaat der Quaden“ (Bouzek 2004).

Pro interpretaci situace ve 3. století bych připomněl Foustela de Coulanges „od 3. stol. nebyla pro Germány římská říše protivníkem, ale kariérou“. Na konec pak Wenskuse (1977) – Germáni i jiní se snadno připojovali k jiné vojenské družině – identity doby stěhování národů závisely od vůdce (srov. Attilův dvůr v Niebelungenlied) a mohly se snadno s novým vůdcem měnit. K Mušovu bych opět připomněl poznámky v Schnurbeina (1991, 2002) a diskusi o založení dalších augustovských staveb v barbariku (zejm. Becker-Rasbach 2003), a pro interpretaci stavby v Neurissen zejména Bildwella (2002).

„Civilní“ stavby římské na sever od limitu (tj. takové, které nespádají do známých kategorií limitních) je jistě nutno interpretovat jak z hlediska římského, tak barbarika. Mnoho bohužel nebylo v detailech publikováno, smutná v tomto ohledu je mj. historie Neurissen, Devína a Dúbravky, tady bych navázal raději na ideu tzv. třetí zóny. V případě nálezů římských cihel převládá hypotéza, že jde o spolia, a v případě Starého Města a Mikulčic je to pravděpodobné, ale u jiných lokalit je otázník ještě vždy na místě. Kdo přejmenoval Milanovce na Vel'ký Kýr? – mělo by se aspoň poznamenat, že se dřív jmenovala stanice jinak. Tady i pro Dúbravku jistě platí, že nejpravděpodobnější je interpretace ve

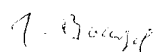
smyslu poznámek Ammiana Marcellina. Velmi vhodná je připomínka sakrálních staveb na Devíně a v Niederleis; možná jich bude více.

Ke stavebním technikám lze připojit nové poznatky o srubových stavbách a rámová konstrukce s pletení (Fachwerk), špatně poznatelné při archeologických výzkumech. Konstrukce střech byla dřevěná a moc hlíny by střecha neudržela (str. 60).

Chybí podrobnější obecný závěr, ten je ale na více místech naznačen a jistě bude autorem připraven pro pozdější rozšíření práce, která je vhodným základem pro autorovu práci v této specializaci v budoucnosti.

Lze shrnout, že jde o pozoruhodnou práci, přesahující obvyklou úroveň bakalářských prací, a není nejmenší pochyby o tom, že je vhodným podkladem pro obhajobu a získání hodnosti BA.

V Praze dne 30. 8. 2010

Prof. Jan Bouzek

Poznámky

Becker, A. – Rasbach, G. 2003: Die spätaugustäische Stadtgründung in Lahnau-Waldgirmes, *Germania* 81, 146-199

Bidwell, P. 2002: Timber baths in Augustan and Tiberian fortresses. in: *Limes XVIII (Amman)*, 467-482

Bouzek, J. 2002: Die grosse Lanx von Stráže bei Piešťany und der Klientenstat der Quaden, in: *Zwischen Rom und dem Barbaricum, Festschrift für Titus Kolník zu seinem 70. Geburtstag*, Nitra 2002, 225-229

Bouzek, J. 2004: Der Klientenstaat der Quaden, in: H. Friesinger – A. Stuppner, eds., *Zentrum und Peripherie, Gesellschaftliche Phänomene in der Frühgeschichte*, Materialien des 13. internationalen Symposiums „Grundprobleme der frühgeschichtlichen Entwicklung im mittleren Donaauraum“, Zwettl 2000, Wien 2004, 125 - 130

Hüssen, C. M., Irlinger, W. . Zornier, W., eds. 2004: *Spätlatènezeitliche und frühromische Kaiserzeit zwischen Alpenland und der Donau*, Bonn

Pietsch, M. – Timpe, D. – Wurmser, L. 1991: Das augustäische Truppenlager Marktbreit, Bisherige archäologische Befunde und historische Erwägungen, *Ber RGK* 72, 263-324

Schnurbein, v., S. 1991: Zur Datierung der augustäischen Militärlager, in: *Die römische Okkupation nördlich der Alpen zur Zeit des Augustus*, *Bodenaltertümer Westphalens* 26, Münster, 1-5

- 2002: Augustus in Germanien, *Neue archäologische Forschungen*, *Kroon-Voordracht* 24, Amsterdam 2002, 5-38

Wenskus, R. 1977: *Stammesbildung und Verfassung*, 2. Auflage Köln a. R